

TÜRK ROMANINDA İŞGAL İZMİR'İ

Salih ÖZYURT

Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

sozyurt@agri.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0002-9535-7357>

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi-Journal of Ağrı İbrahim Çeçen University Social Sciences Institute AİCUSBED 5/1 Nisan/April 2019 / Ağrı

ISSN: 2149-3006

e-ISSN: 2149-4053

Makale Türü- <i>Article Types</i> :	Eser Tanıtım Makalesi
Geliş Tarihi- <i>Received Date</i> :	
Kabul Tarihi- <i>Accepted Date</i> :	
Sayfa- <i>Pages</i> : 413-415	

<http://dergipark.gov.tr/aicusbed>

This article was checked by

 iThenticate

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
Journal of Ağrı İbrahim Çeçen University Social Sciences Institute
AİCUSBED 5/2, 2019, 413-415

TÜRK ROMANINDA İŞGAL İZMİR'İ

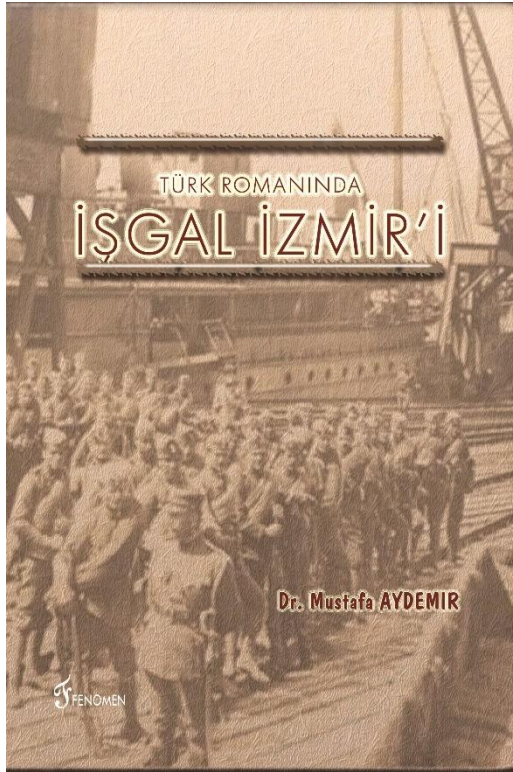
(Hazırlayan: Doç. Dr. Mustafa AYDEMİR). Erzurum, Fenomen
Yayıncılık, Nisan 2018. ISBN: 978-605-9474-23-8

Salih ÖZYURT

I. Dünya Savaşı sonrasında 15 Mayıs 1919'da Yunanistan Krallığı'nın işgaliyle başlayan ve 9 Eylül 1922'de Türk ordusunun kente girmesiyle sona eren İzmir'in işgali, Milli Mücadele Dönemi içerisinde önemli bir yere sahiptir. Doç. Dr. Mustafa Aydemir tarafından hazırlanan bu eserde, yakın tarihte yaşanılmış olan İzmir'in işgali, Milli Mücadele açısından milli potansiyeli harekete geçirmiş, milletin heyecanını doruk noktasına çıkarmış ve bu işgalin sebep olduğu direnişin nasıl bir destana dönüştüğünün romanlara yansımalarını günümüz okurunun istifadesine sunulmuştur.

Kabul edilmesi çok güç olan Mondros Mütarekesi'nin faturasını Türk toplumuna ödettirme gayreti, vatansever her Türk için işkencelerin en büyüğü olarak görülmüştür. Bu dönemde başlayan direniş hareketleri ve akabinde kendiliğinden oluşan Kurtuluş Savaşı, Türk insanı için o karanlık günlerde bir

umut ışığı olmuştur. Ordunun dağıtıldığı, silahlarına el konulduğu, yöneticilerin satın alındığı ve vatanperver Türk evlatlarının takibe uğradığı bu dönemde, aydınların edebi eserlere sığınması ve bu acı günleri eserlerine konu

edinmesi kaçınılmazdır. Türk tarihinin bu karanlık günlerinde aydın Türk edebiyatçısı, kalemi ve yazdıklarıyla bir ümit ışığı ve bir uyanış vesilesi olmuştur.

Türk tarihinin önemli dönüm noktalarından biri olan Milli Mücadele Dönemi, çeşitli vesilelerle edebiyatımızda kendisine yer bulmuştur. Bu dönem içerisinde önemli bir yeri olan İzmir'in işgali, gerektiği gibi işlenememiştir. Şanlı Türk tarihinin talanı olan İzmir'in işgali, yaklaşık üç yıl, üç ay ve yirmi dört gün devam etmiştir. Bu işgal, Türk milleti için varlık yokluk mücadelesi olmuştur.

Eser, bir giriş ile üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde öncelikle Milli Mücadele Dönemi Türk romanının genel çerçevesi çizilerek, tarih-roman ilişkisi, tarihî romanın Batı ve Türk edebiyatındaki gelişim serüveni ve işgal yıllarını konu edinen Türk romanlarına kısaca değinilmiştir. İzmir'in resmi işgaline değinildikten sonra, bu konuyu işleyen romanların içeriği hakkında bilgiler vermektedir.

Birinci Bölümde

- İşgal Sonrası Gelişmeler
- İzmir'in İşgali
- İşgal Askerinin Taşkınlık ve Saldırıları
- Azınlıkların Yaptığı Taşkınlıklar
- İşgalcilerle İşbirliği ve Taraftarlık
- Direniş ve Örgütlenme

İşgalin Bitişi ve İzmir'den Ayrılış başlıkların içeriği ile işgal öncesi ve sonrası gelişmelerin romana yansıyan yönlerini kapsamaktadır. İşgalden önce İzmir'e hâkim olan puslu ve karanlık havanın etkileri, yerli Rumların taşkınlığına, Türklerin sabır ve metanetine dikkat çekilmiştir. İzmir'in işgaliyle birlikte Yunan askerinin taşkınlık ve saldırılarının yanı sıra yerli Rumların yaptığı soygunlar ve yağmalar da bu bölümün konusunu oluşturur.

İkinci Bölümde

- Karşı Faaliyetler
- Mitingler
- Fatih ve Kadıköy Mitingleri
- Sultanahmet Mitingi
- Maşatlık Mitingi
- Gizli Faaliyetler
- Türk Ocağı
- İzmir Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti
- İzmir Redd-i İlhak Cemiyeti

Bir Kuruluşa Bağlı Olmayan Örgütlenmeler

Anadolu'ya Kaçış gibi başlıklar altında karşı faaliyetlerin işlendiği ve Türk'ün şahlanışının belgesidir. İşgalin hemen öncesinde İzmirli vatanseverlerin düzenlediği Maşatlık Mitingi, İstanbul'da İzmir işgaline karşı düzenlenen Fatih, Kadıköy ve Sultanahmet Mitingleri, bölümün önemli başlıklarını teşkil etmektedir. Kurtuluşun ancak örgütlü çalışmalarla gerçekleşebileceğine inanan kişilerin oluşturduğu cemiyetler de bölümde detaylıca işlenmiştir. İzmir'de barınamayacaklarını ve direniş gösteremeyeceklerini anlayan roman kişilerinin meşakkatli ve zorlu bir yolculuğu göze alarak gerçekleştirdikleri Anadolu'ya kaçışlar da bu bölümde ele alınmıştır.

Üçüncü Bölümde

Roman Kahramanları

Yabancılar

Yunanlılar

İngilizler

Fransızlar ve İtalyanlar

Yerliler

Düşmanla İşbirliği Yapanlar

Düşmana Karşı Duranlar adlı başlıklar, yabancı ve yerli roman kahramanlarına ayrılmıştır. İşgalle birlikte İzmir'e gelen ve şehrin hayatında önemli yer tutan Yunan, İngiliz ve Fransız askerlerinin yanı sıra yeli roman kahramanları da tanıtılmıştır. Ancak bu yerli roman kişileri, işgale karşı takındıkları tavırlara göre, düşmanla işbirliği yapanlar ve düşmana karşı duranlar olarak sınıflandırılmıştır.

Sonuç kısmında ise, İşgalin sebep olduğu direnişin nasıl bir destana dönüştüğü, Milli Mücadelenin haklı ve gururlu mücadelesi dikkatlere sunulmuş. Kaynakça kısmında ise eserler, incelenen romanlar ve faydalanılan diğer kaynaklar olmak üzere iki başlıkla gösterilmiştir.

Bu eser, Türk milletinin bu karanlık döneminde yaşananları, ihanetleri, karşı direnişleri, varlık yokluk mücadelesini, dönem romanlarının sayfaları arasında yakalayıp ve Milli Mücadele ruhunun anlamsal derinliğine ışık tutan bu işgalin romanlardaki yansımalarını ele alarak gelecek nesillere aktarılması bağlamında Türk edebiyatındaki çalışmalar arasında önemli bir yere sahip olmuştur. Kitapta İzmir'in işgalinin Milli Mücadele için bir kıvılcım olduğu tezi sıklıkla dile getirilmiştir.

